

ВИХОВНА РОБОТА ЗІ СТУДЕНТАМИ В КОНТЕКСТІ ПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Непсіна Г.В.,

*завідувач навчальної лабораторії
неорганічної (медичної) хімії кафедри*

фармації, фармакології, медичної, біоорганічної та біологічної хімії,

Патрушева Л.І.,

канд.географ.наук., доцент кафедри екології

*Чорноморського національного університету імені Петра Могили
м. Миколаїв, Україна*

Спроби суспільства гармонізувати індустріальний речовинно-енергетичний процес [6] зі збереженням навколишнього природного середовища призвели до народження концепції переходу людства на шлях сталого розвитку. Цей комплекс ідей став головним стимулом консолідації світової спільноти, яка усвідомила, що біосфера знаходиться в небезпеці [5].

Освіта, професійна підготовка й дослідницька робота визнані важливими інструментами для досягнення сталого розвитку й інтеграції аспектів сталості в усі сектори. Саме екологічна освіта на сучасному етапі розвитку людської цивілізації стала необхідною складовою гармонійного, екологічно безпечного розвитку [7]. Усвідомлення необхідності змін в освітній парадигмі з метою подальшого сталого розвитку суспільства стало головною причиною появи такого поняття, як «освіта для сталого розвитку», найважливішими завданнями якої є удосконалювання базової шкільної освіти; переорієнтація змісту й методів існуючої освіти на завдання сталого розвитку; розвиток суспільної думки й місцевих ініціатив; виховання [8].

Сьогодні вся державна система управління охороною довкілля відчуває гостру потребу в кваліфікованих фахівцях, які швидко сприймають нові вимоги еколого-

економічної політики, здатні компенсувати екологічну неосвіченість керівників різного рівня та ефективно вирішувати сучасні екологічні проблеми. Саме тому при професійній підготовці фахівців-екологів необхідним є залучення студентів до активних дій по збереженню довкілля [1].

Ефективність процесу виховання у вищому навчальному закладі залежить від ряду чинників, одним із яких є оптимальний підбір форм узгодженої взаємодії суб'єктів виховання.

Останнє повинно носити цілеспрямований характер та відповідати соціальним потребам [9]. Мойсеюк Н.Є. вказує, що форма виховання – це зовнішнє виявлення процесу виховання. Якщо зміст процесу виховання вказує на те, що є, то форма – у якому вигляді проявляється. Зміст виховного процесу складають якості та властивості соціально активної особистості, яка в своїй життєдіяльності керується загальнолюдськими і культурно-національними цінностями [4].

Існують різні форми організації виховного процесу. Кожна з них використовується для реалізації певного змісту виховання в певних умовах. При цьому змінюється насамперед кількість дітей. За кількістю охоплених процесом виховання осіб форми виховання поділяються на індивідуальні, мікрогрупові, групові (колективні) і масові [4; 2].

У залежності від обраних методів виховного впливу Журба К.О. поділяє форми організації виховання на: вербальні(інформування, збори, лекції, конференції, «круглі столи»); практичні(походи, екскурсії, спартакіади, олімпіади, конкурси, ігри); наочні(організація музеїв, галерей, виставок, кінолекторії) [3].

На останок приведемо найбільш ефективні, на наш погляд, форми екопросвітницької роботи зі студентами [5]:

- екологічна толока – екологічні акції різного спрямування (епізодичні – (розчищення берегів водойми під час літної практики, екологічні суботники, або постійні) [2];

- екологічний проект – завершена та належним чином оформлена розробка з екологічної тематики (робота біологічного, фізичного, хімічного, чи, можливо, математичного напрямку, в якій пропонуються науково обґрунтовані конкретні дії, спрямовані на розв'язання конкретних екологічних проблем);

- екологічні ігри – одна з найефективніших форм екологічного виховання – спрямовані на розвиток різних видів діяльності особистості: фізичної, психічної, інтелектуальної. За характером пізнавальної діяльності студентів розрізняють репродуктивні, проблемно-пошукові та творчі ігри;

- брейн-сторм (мозковий штурм) – форма колективної роботи, яка характеризується спільною спрямованістю мислення та має на меті розробку ідей і підходів до вирішення певної проблеми;

- проведення студентських олімпіад, конкурсів, конференцій щодо актуальних питань екології як науки та проблем охорони навколишнього природного середовища, «круглих столів» з екологічної тематики;

- екологічні екскурсії (виїзні заняття, студентський туризм) – їх проводять з різною метою і в різних біогеоценозах (у лісі, парку, на луках, біля боліт і озер), а також на промислових і сільськогосподарських підприємствах, у заповідних об'єктах тощо. Студентський туризм – це масова або групова форма виховання, яка передбачає

пересування студентів до місць вартих уваги за межами їх повсякденного середовища перебування [2; 5; 9];

- екологічні фестивалі – мають за мету формування екологічної культури молоді, підвищення рівня зацікавленості до вивчення природничих дисциплін, залучення молоді до активної природоохоронної роботи, активізація молодіжного екологічного руху, сприяння розвитку творчих здібностей молоді[5].

Список використаних джерел:

1. Добровольський В. В. Основи екології: Навчальний посібник / В.В.Добровольський. – Миколаїв : Видавництво ЧДУ ім. Петра Могили, 2009. – 252с.
2. Довідник з виховної роботи зі студентами / В. І. Тернопільська, Т.В.Коломієць, І.О.Піонтківська. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. – 264с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5357/1/V_Ternopilska_NKB_GI.pdf.
3. Журба К. О. Форми організації виховання / К.О.Журба // Енциклопедія освіти / акад. пед. наук України; головний ред. В.Г.Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – С. 967.
4. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка: навчальний посібник / Н.Є. Мойсеюк. – К., 2007. – 656с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<https://sites.google.com/site/pedagogikasny/pedagogika/pedagogika-mojseuk-n-e-navc-posibnik>.
5. Непеїна Г. В. Аналіз найбільш ефективних форм виховної роботи зі студентами у розрізі впровадження освіти для сталого розвитку / Ганна Володимирівна Непеїна // Матеріали VI Наукових читань пам'яті Сергія Таращука : під редакцією Г. Коломієць – Миколаїв : видавець ТорубараВ.В., 2019. – 232с. – С.225–231.
6. Непеїна Г. В. Ідеологія сталого розвитку як запорука майбутнього цивілізації / Г.В.Непеїна // Міжнародна науково-практична конференція «Ольвійський форум 2010: Стратегії України в геополітичному просторі». Тези. Т. 9. 11–15 червня 2010. Ялта, Крим, Україна. – Миколаїв : ЧДУ імені П.Могили, 2010. – С. 24–26.
7. Непеїна Г. В. Професійна освіта екологів у вимірі ідеології сталого розвитку як провідного імперативу ХХ століття / Ганна Володимирівна Непеїна // Професійна освіта: проблеми і перспективи : Збірник наукових праць / ІПТО НАПН України. – К. : ІПТО НАПН України, 2018. – Випуск 14. – 108с. – С.78–83.
8. Непеїна Г. В. Сталий розвиток людства: роль освіти / Ганна Володимирівна Непеїна // Семінар «Сталий розвиток – погляд у майбутнє» до 60-річчя д-ра техн. наук, професора, зав. кафедри екології та збалансованого природокористування, заслуженого діяча науки і техніки України Мирослава Мальованого : збірник матеріалів. – Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2017. – 68с. – С.52.
9. Сопівник Р. В. Формування лідерських якостей студентів аграрних вищих навчальних закладів / Р.В.Сопівник // Збірник наукових праць. Випуск 12. Розділ 1. Педагогіка. 2012. – С.139–143. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:www.irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.